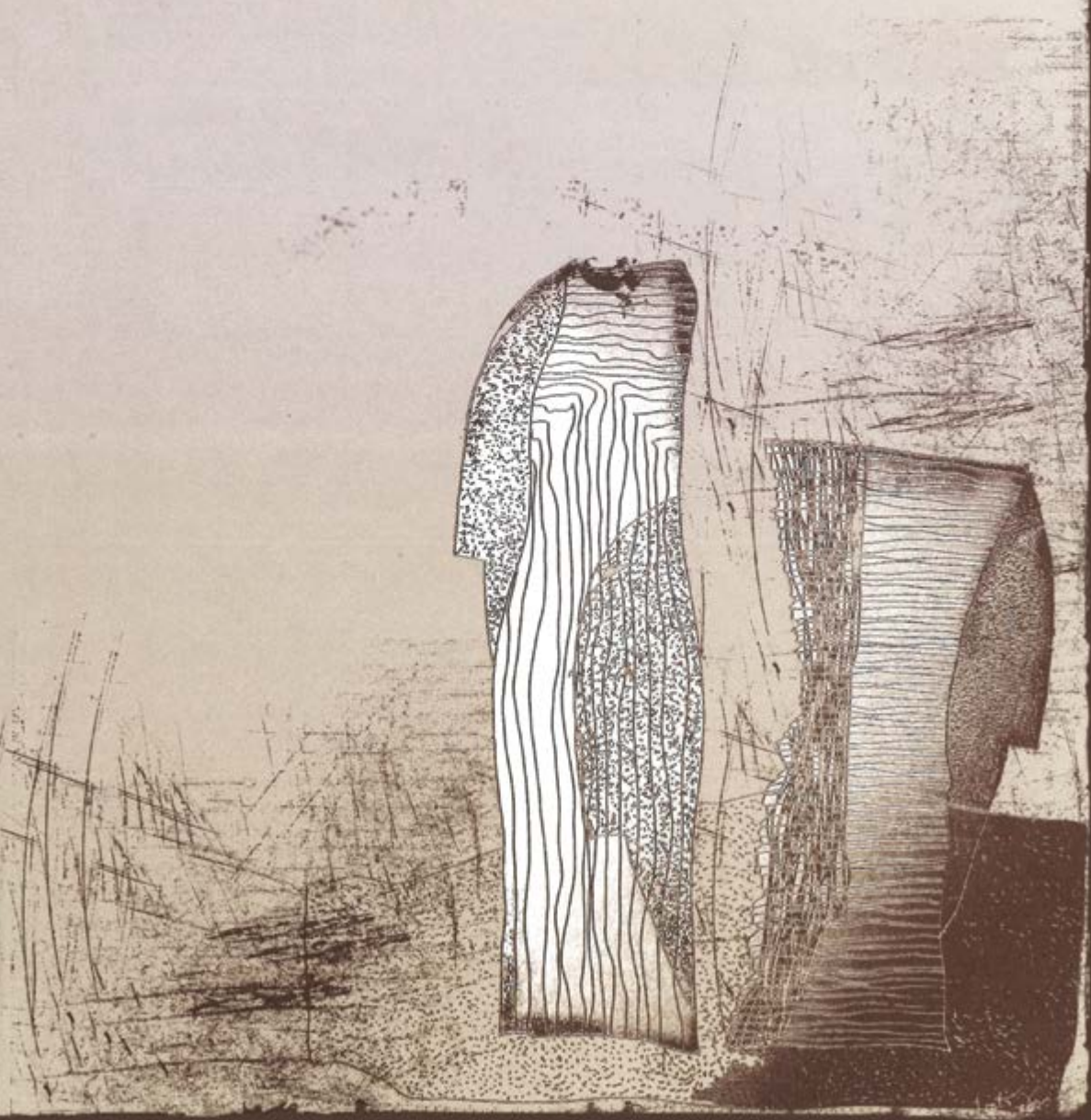

Melinda Szaloky

Reflection

fordította Teleki Bálint

szerkesztette, közreadja Kovács katáng Ferenc

Önreflexió

Hogy mondhatna az ember nemet egy régi barátának, aki arra kéri, írjon reflexiókat tusrajzaira? Én nem tudnék. A megtiszteltetés mellett, amit egy ilyen érdekes megbízás jelent, úgy éreztem, ritka alkalmam nyílt újragondolni és újraformálni bizonyos gondolatokat, amelyek régóta foglalkoztattak. Kovács Ferenc rajzai meggyőztek, hogy hasonló dolgok érdekelnek minket, és ez meghívás volt a közös munkára. Számomra Kovács munkái azokról az elmentmondásokról és szorongásokról mesélnek, amelyek az emberi létállapot alapját jelentik. Gyakorta sötét, kicsorbult, zaklatott szerkezetei letépi a gyakran romanticizált mítoszok fátylát legszentebb intézményeinkről, szembesítve bennünket azok erősen és súlyosan üres voltával. Szerelem, házasság, család, anyaság, nemzetiség (és úgy általában az identitás és hovatartozás) konvencionális fogalmai megméretnek és könnyűnek találtnak. E kegyetlen kinyilatkoztatásain keresztül Kovács mégis megerősíti a bizalmat ezekben az emberi konstrukciókban, amelyek egyedülként nyújthatnak valamelyes megnyugvást a származásunk által meghatározott tátongó elkerülhetetlenséggel szemben.

Mindezt észben tartva, szeretettel és hálával ajánlom mindezen reflexióimat Edward Branigennek, társamnak, barátomnak, bizalmasomnak, szerelmemnek, szülőtársamnak, filmtudós-társamnak, és igen, férjemnek. A közös életünkért – amilyen áldottfájdalmasnyugalmasnyughatatlanbeteljesült(nem)vágyódó.

*Szalóky Melinda
Los Angeles, 2002*

A Tükör

Funny day.
A kristálytükör meghasadt.
The mirror cracked from side to side.
Furcsa nap.

Fear no more.
Máglyák tüzén ég a hegyhát.
Bonfires dot the rolling hillside.
Ne félj hát.

Fare thee well.
A te utad más: a szemed üzen.
Your world is not mine: your eyes told me so.
Ég velem.

I to I

Soon we shall see each other, and share
space and mood; lonely at times,
exuberant, fearful, neo-buoyant, playful,
profuse, self-pitying, different, indifferent,
desperate, interchangeable, etc.

Transfixed by historical distance, but
together; figures in frail submission to
the arrival of sleep: off to sleep heavy and
wake up light, making a bearable
lightness of being through love.

I am alone again; the black and gray
clouds have given way to a clear blue sky
and a translucent autumn sunshine,
the double bed has turned single again and
I miss you. Indeed, being may at times feel
weightless as a feather – and likewise
wayward and ephemeral – endowed with
but one ultimate gravity. Since we met,
my existence has put on weight, lightness
surrenders to love.

Our love is like water for me:
a flood in a placid pool.

Én az Énhez

Nemsokára látjuk egymást és megosztunk teret és hangulatot; néha magányosan, túlradón, félve, felélénkülten, játékosan, hevesen, önsajnálaton, mintha számítana, s mintha nem, elszántan, lecserélhetőn stb. Történelmi távolságtól átdöfve, de együtt; alakok törekény alávetettségben az érkező álomnak: elnehezült alvásra és könnyű ébredésre elkészülve, tűrhetőn könnyű ágyat vetve a szerelemben létnek.

Újra magam vagyok; a fekete és szürke felhők helyén tiszta kék égbolt és áttetsző őszi napsütés, a kétszemélyes ágyból újra egyszemélyes lett, és hiányzol. Bizony, a létezést néha, akár a tollat, könnyűnek – és hasonlóképpen szertelennek és mulandónak – érezni, csupán egy, végső nehézkedés hatja át. Mióta ismerlek, a létezésem súlyt kapott, a könnyedség meghajol a szerelem előtt.

Szerelmünk nekem akár a víz:
az áradat egy békés medencében.

Nostalgia

How does it feel to address an absent audience?
To be in self-exile, no longer able to go home?
To grow in knowledge and bitterness every moment,
tormented by love that feels like loneliness?

Your cries and whispers are equally noiseless.
You are gasping in vain for a mother-tongue.
Your brain is in labor, flocks of burgeoning thoughts
seek to take shape, yet remain still-born.

Your inside explodes in a resonant whisper:
I want to live, or to dream at will –
if life is a dream. I want to pulsate and live wild,
falling in flames on the lap of eternal darkness.

Anemic Cinema

It is not blood – it is some red,
a thin red line in celluloid.
Paths of glory, killing fields,
a metal jacket full of lead.

All quiet on the Western front.
A man escaped the big parade.
The best years of our lives
are enveloped in night and fog.

Le corbeau writ Nevers-more
Hiroshima, mon amour.
Somewhere in Europe
there breeds a grande illusion.

Nosztalgia

Milyen érzés távol levő hallgatósághoz szólni?
Önkéntes száműzetésben, a hazatérés reménye nélkül?
Minden perccel tudásban és keserűségben gyarapodni
oly szerelemtől kínzottan, mely akár a magány?

Üvöltésed és suttozásod egyként zajtalan marad.
Hiába kapálódzol az anyanyelv után.
Vajúdó agyadban zsendülő gondolatok hada
vár, hogy formát öltjön, mégis halva születnek mind.

A belsőd felrobban, amint zengőn suttozod:
Élni akarok, vagy legalább tudatosan álmodni –
ha az élet egy álom. Lüktetni akarok, élni vadon,
belezuhanni az örök sötétség lángoló ölébe.

Anemic Cinema

Ez nem vér, hanem a vörös
az örület határán celluloidfilmen.
A dicsőség ösvényei, gyilkos mezők,
acélmagvas ólomlövedékek.

Nyugaton a helyzet változatlan.
Valaki megszökött a díszszemléről.
Életünk legszebb éveit
sötétségbe és ködbe burkolják.

S szólt a Holló: Soha már.
Szerelmem, Hiroshima.
Valahol Európában
tenyésznek a nagy ábrándok.

In Nomine Patris

*Már egy hete csak a mamára ... kósárral
a kezében ... az ég vizében*

Your body is the source of life.
You are born for sacrifice.
Mother nature, motherland
(someone's daughter, mother, wife):
revered, clung to, colonized,
plundered, and protected.

They don't care that every month you double up with pain
bleeding from a wound that never heals –
they tell you you are weak, irrational: a freak.
Your clothes can't hide your shame,
your clothes are not to hide
that deep inside you only want to please,
that deep inside you're thirsting to be
taken,
dominated,
beaten,
impaled, impregnated
ma/erried and (m)othered.

Do not have a daughter.

In Nomine Patris

Már egy hete csak a mamára ... a kósárral a kezében ... az ég vizében

Tested az élet forrása.
Áldozatra születted.
Anyatermészet, anyaföld
(valaki lánya, anyja, neje)
tisztelt, megmarkolt, birtokba vett,
kifosztott és megvédett.

Nem számít nekik, hogy havonta meggörnyedsz fájdalomadban
vérezve egy sebből, amely sosem gyógyul be –
gyengének mondanak, észszerűtlennek: őrülnék.
Ruháid nem rejthetik el szégyened,
ruháid nem rejteni valók
azt, hogy mélyen belül csak a gyönyört akarod,
azt, hogy mélyen belül csak arra szomjazol, hogy
elvegyenek,
uraljanak,
üssenek,
felnyársaljanak, beléd hatoljanak,
házastárssá és anyává tegyenek.

Lányt ne szülj e világra.

The Truth (1)

As I lay on a white spot of a dark continent, and as sleep crumbled into wakefulness, the Truth dawned on me. Indeed there is such a thing, as women know too well, Derridaheideggerlacanhegelmarxfreudnietzsche notwithstanding. Doubt has always been a male privilege.

The Truth is that a woman must get married if she wants off the menu of the flesh market free for all. To be protected ever after under cover of her husband's nurturing name. Requiescat in pace. (Though seldom does she so rest.)

The Truth is that the medieval practice of "Force Her into Wedlock" thrives with ageless stamina and virile virulence. But what of "love-matches," since even defiant mismatches tend to finally embrace this mise-insane? Do not be deceived by the cunningly coined phrase: a love-match is no exception to the rule of coerced con-sent(iment) whereby the Truth remains that a woman must marry, and if she possesses a modicum of commonsense she doesn't wait until tomorrow, since early to bed, early to rise leaves you with a bird in hand

– hiszen, ki korán kel az tudja, hogy

The Truth (2)

jobb ma egy veréb.

Some women pursue experience and knowledge instead of marriage.

They compulsively look for love loitering in distant lands.

Having finally come to their senses, these women must, as a rule, take their pick of the discarded husbands of their respectably divorced (or divorcée-to-be) fellow women. Beneficially, these second-hand purchases tend to come as package deals due to the clusters of children attached to the recently-divorced-husband-to-be. After all, a woman should be prepared to atone for all her childlessly wasted years.

The Truth is that there is no place where the heart is but home. And home is not the place for being alone. Who would – or possibly could – hammer a nail into something, hunt down the wobbly mosquito that casts weird shadows on the curtain, or fix a creaking door handle if not the Husband? – in whose absence my walls would look empty and dull (excepting the mosquito) and the doorknob would give a wistful moan under my palm. Not to mention my wistful bed moaning for the sire of my desire.

As freedom has no meaning without bondage, an unattached woman is hardly free. A woman's place is, therefore, at a husband's side: marriage will make freedom meaningful again.

Az Igazság (1)

Ahogy egy sötét kontinens fehér feltján feküdtem, és az alvás lassan ébrenlétté morzsolódott szét, felsejlett előttem az Igazság. Minden bizonnyal létezik ilyesmi, amint azt a nők túlságosan is jól tudják, Derridaheideggerlacanhegelmarxfreudnietzsche ellenében is. A kételkedés mindig a férfiak kiváltsága volt.

Az Igazság az, hogy a nőnek férjhez kell mennie ahhoz, hogy lekerüljön a szabályok nélküli húspiac menüjéről. Hogy utána mindvégig védett legyen férje nevének gondoskodó oltalmában. Requiescat in pace. (Bár ritkán nyugszik úgy.)

Az Igazság az, hogy a kényszerházasság középkori gyakorlata kortalan kitartással és férfiúi hevenységgel virul továbbra is. De mi a helyzet a „szerelmi házasságokkal”, hiszen még a legdacosabb ellentét-párok is végül magukévá teszik ezt az őrült beállítást? Ne tévesszen meg a ravaszul formált kifejezés: egy szerelmi házasság sem kivétel a kikényszerített beleegyezés szabálya alól, minek folytán az Igazság marad az, hogy egy nőnek férjhez kell mennie, és ha egy csepp józan ész szorult belé, akkor nem vár másnapig, hiszen ki korán kel, azé a veréb a túzok helyett

– hiszen ki korán kel az tudja, hogy

Az Igazság (2)

jobb ma egy veréb.

Némely nő tapasztalatot és tudást hajszol házasság helyett.

Kényszeresen keresik a szerelmet, távoli vidékeken bolyongva.

Végül észhez térve ezeknek a nőknek – mintegy szabályszerűen – a tisztességben elvált (vagy elválni fogó) nőtársaik által elhajított férjek közül kell választaniuk. Ezen használtcikk-vásárlások előnye, hogy árukapcsolás révén egy fűrt gyermekkel együtt érkezik az elvált-leendő férj. Végző soron egy nőnek késznek kell lennie vezekelni a gyermektelenül elvesztegetett éveieért.

Az Igazság az, hogy mindenhol jó, de a legjobb otthon. És az otthon nem az egyedüllét színtere. Ki volna hajlandó – vagy tudna egyáltalán – beverni egy szöveget a falba, levadászni egy imbolygó szúnyogot, amely oly furcsa árnyékot vet a függönyre, vagy megjavítani egy nyikorgó kilincset, ha nem a Férj? – akinek hiányában falaim üresek és unalmasak lennének (leszámítva a szúnyogot) és az ajtókilincs sóvárgón nyöszörögne kezem alatt. Nem beszélve az én sóvárgó nyögésemről vágyam ura iránt az ágyban.

Ahogy a szabadság is értelmezhetetlen kötelekek nélkül, a nem kapcsolódó nő aligha szabad. A nő helye, ebből adódóan, a férje oldalán van: a házasság ismét jelentőséget ad a szabadságnak.

Orphée

Tanulj dalt a zengő zivatartól

Lovesick clown, fetch your lyre,
sing the song; intone desire.
Empty, deadly, numb and vain,
your love can bring you only pain.

The treasure that you seek is always elsewhere:
this world is too shallow to contain it.
Let the mirror freeze your restless fire
to taste the zest of melodies unsung.

If life in death tempts you more than still life,
your only choice is stumbling through the dark.
Or else shut your eyes; do not yearn for Home.
Choose instead the homely: walk the trodden path.

Elegy

If you don't feel loved
try to be more loving;
we'll grow by giving.

You hurt inside and out?
Maybe you're healing.
It's a good sign: you're feeling.

Believe in us: hosts of memories
and not-yet-congealed time beckon
urging us to carry on.

We have work to do: love to give,
knowledge to gain and share;
waste no time for despair.

Hold me tight, let my thorns
nail us together
in joy and pain forever.

Orphée

Tanulj dalt a zengő zivatartól

Te epekedő bohóc, hozd a lantod,
zengd éneked, dalolj a vágyról.
Üres, halálos, zsibbadt és hiábavaló,
amit a szerelem hoz, az csak fájdalom.

A kincs, amit keresel, mindig másutt:
e világ felszínessége nem tartja meg.
Tükör fagyassza meg örök lángod,
meg nem énekelt dalok kését ízleld.

Ha halálbeli élet jobban vonz, mint a csend(es)élet,
nem tehetsz mást: vergődj keresztül a sötétségen.
Másként hunyd le szemed; otthonért ne epedj.
A már járt úton járj: válaszd inkább a kényelmet.

Elégia

Nem érzed: szeretnek.
Próbálj jobban szeretni;
Adva növekszünk.

Kívül-belül sajogsz?
Talán épp gyógyulsz.
Ez egy jó jel: érzel.

Higgy magunkban: emlékek gazdái
és a még-nem-alvadt idő integetnek,
biztatnak folytatásra minket.

Dolgunk van: szerelmet adni,
tudást gyűjteni és megosztani;
ne vesztegesd időd kétségbeesésre.

Szoríts erősen, töviseim hadd
tűzzenek össze minket
örömben és fájdalomban örökre.

The Holy Family

In your eyes, my mouth is grim,
my hair is long
(men like women's hair long).
I am larger than life,
trailing a sprawling shadow.

In your eyes, we are marked for life
as your possessions
(women like to [s]mother men).
Your regal presence dwarfs us,
we cannot measure up.

Eyes averted, cold, and prim,
the holy family pulls apart.
But all is in vain:
with no feet to run
and no arms to disentangle,
they remain firmly planted on hallowed ground.

The matrix

The matrix has you; life is a dream.
Networks of habit shape the world.
Stem cells labor in the dark:
families breeding habitually.
The system hails you and you obey,
somnambulant you join the fold.
Your mother's tongue inhabits you
and molds you in your father's name.
To share a sense of right and wrong,
reality and beauty, responsibility and duty,
you must shun multiplicity
and learn to see through darkened glass.
Clusters of people avert their eyes,
block their ears and blunt their touch.
The forest of symbols is thick and deep,
and what is beneath, no-one knows.

A Szent Család

A szemedben a szám zord,
a hajam hosszú
(a férfi szereti a hosszú hajú nőt).
Nagyobb vagyok az életnél,
széletterpeszkedő árnyat vonszolva.

A szemedben egy életre megjelöltek
vagyunk, miket birtokolsz
(a nő szeret anyáskodni a férfin).
Királyi jelenlétedben eltörpülünk,
nem tudunk felnőni hozzád.

Elfordított, hideg, szemérmes tekintettel
a szent család szétválík.
De minden hiába:
nincs lábuk a futásra
és nincs fegyverük megszabadulni,
mozdulatlan maradnak szent földben elültetettek.

A Mátrix

A Mátrixé vagy, az élet csupán álom.
A szokás hálózatai formálják a világot.
Őssejtek munkálkodnak a sötétben:
családok szaporodnak megszokásból.
A rendszer üdvözöl, te engedelmessz,
és alvajáróként besimulsz a nyájba.
Az anyanyelved bentlakóvá tesz
és atyád neve alatt alakulsz.
Jónak és rossznak, igaznak és szépnek,
felelőségnek és kötelességnek érzetét
hogyan megszthasd, kerülöd a sokaságot,
és tanulj meg átlátni a sötétített üvegen.
Emberek sokasága fordítja el szemét,
takarja el fülét és érzésteleníti tapintását.
A szimbólumok erdeje sűrű és mély,
és hogy mi van mögötte, nem tudja senki.

Ubi sunt?

Love loiters in distant lands.
A roaring silence enfolds Gibraltar's Rock.
War compels a boat to leave Malta in haste.
A corpse in Baghdad wears a golden chain.

Fleeing from Mostar's smoldering ruins,
love takes refuge in the Caucasian heights.
Later, it drops by Paris to gorge and be drunk,
seeking out bars in the demimondain night.

Love frequents Oslo and settles there for awhile:
a night sun casts its splendor above icy voids.
Alicante is boiling, high on carnival-blood.
Montpellier is quiet, its silence stirs at times.

The fathomless dark innards of the sea
hurl dusklight to the fringes of the sky.
Submerged in the blaze of coupling gazes,
love blissfully seeks eternal life.

Kobe was left out; love never did go there.
It took a fiery train to Nanjing from Xi'an.
It arose with the sun in the Yellow Mountains,
to be swallowed up whole by a Shanghai dawn.

Ubi sunt?

A szerelem távoli vidékeken bolyong.
Üvöltő csend borítja el Gibraltár szikláját.
Háborús sietségben hagyja el egy hajó Máltát.
Bagdadban egy hulla nyakában aranylánc.

Mostar füstölgő romjaiból menekülve
a szerelem a magas Kaukázusban lel menedéket.
Később beugrik Párizsba falatozni s lerészegedni,
a félvilági éjszakában bárók között keresgélni.

A szerelem meglátogatja Oslót és letelepszik kicsit:
az éjjeli nap ragyogását jeges szakadékok felé szórja.
Alicante forr, megrészegíti a karneváli vér.
Montpellier csendes, s csöndje megrezzen néha.

A tenger feneketlen sötét zsigerei
az éj peremére alkonyi fényt rajzolnak.
Alámerülve párok lángoló tekintetében
örök életet keres a szerelem boldogan.

Kobe kimarad, a szerelem ott sosem járt.
Sebes vonaton szállt Nankingból Hszianba.
Együtt kelt a nappal a Sárga-hegység felett,
a sanghaji hajnal mielőtt felfalta.

Interpretation

Is this a road? One that bends, twists over,
and never ends?
A life-line meandering, breaking, doubling up,
and trailing off?
A river, or rather, a moat that encircles to
isolate and shelter?
A brooch to adorn some one in need of
ador(n)ation?
Perchance a frame to keep your eyes and
mind aligned?
Our desire for meaning is boundless:
we cannot not communicate.

The Kiss of Life

Angst Essen Selen, a blind, boundless dread.
The “other side” is inside raising its ugly head.
A hand to hold, a smile to share,
a laughter to pierce the air,
a song, a smell of summer hay,
velvety evenings, where are they?

Emptiness will come and stay.
Loneliness will find its way
into my cold, hollow room.
Light a candle when you come.

Tolmácsolás

Ez itt egy út? Olyan, mi kanyarodik, elfordul,
és soha véget nem ér?
Egy élvonal, kanyargón, megtörőn, kettéválón,
elhalványulón?
Egy folyó, vagy inkább várások, ami körbevesz,
hogyan elszigeteljen és oltalmazzon?
Egy mellű ékesíteni valakit, akinek éppen
nagy szüksége van a rajongásra?
Talán egy keret, hogy legyen mi szemed és elméd
irányban tartja?
Vágyunk a jelentés iránt határtalan:
nem tudunk nem kommunikálni.

Szájból szájba lélegeztetés

A félelem megeszi a lelket, vak, határtalan iszonyat.
A bennünk levő „túloldal” felemeli ocsmány fejét.
Egy kéz, mit megfoghatsz,
egy mosoly, mit megoszthatsz,
egy nevetés, mely áthat a levegőn,
egy dal, a nyári széna illata,
bársonyos esték, hol vagytok?

Az üresség eljön majd és itt marad.
A magány utat talál majd
hideg, ürességtől kongó szobámba.
Gyújts gyertyát, amikor jössz!

Pas de deux

We are apart, our beings no longer absorbed in undisturbed togetherness. No one would ever come between us, we swore. Yet you are now enveloped in sameness with another. Enclosed within the receptacle that you have become, you blissfully harbor my like turning my blood against me in an infernal race for your possession. Your kisses, caresses, and soothing songs are usurped by this other whom you cradle with undying devotion. I am eviscerated yearning in vain for you to make me whole.

My empty, torn-up womb mourns its loneliness. They cast me down to this zone of imaginings. Jealous of my carefree song, reason claimed the child I bore. My pleading words fall dully from the glass walls of my cell. No-one cares to hear the dirt, the sky, the sea. Frightened of my might, they demonize me, planting their edifice on my plundered core. Beware you fools: the eyes of my children will never cease to seek me. Yet only my daughters will find me. Inside their blissful wombs.

Ketten a táncban

Eltávolodtunk, lényünket többé nem szívja magába a zavartalan együttlét. Senki nem állhat közénk, erre esküdtünk. S most mégis a másikkal zárod magad egységbe. Bezárva az edénybe, mivé váltál, boldogan szállásolod el ott megfelelőmet, ellenem fordítva vérem a pokoli hajrában birtoklásodért. Csókjaid, cirógatásaid, megnyugtató dalaid elbirtokolta e másik, akivel együtt ringsz nem múltó odaadással. Kizsigerelve vágyom hiába, hogy beteljesíts.

Üres, feldúlt méhem magányát gyászolja. A képzetek e szintjére hangolódom le. Irigyen gondtalan dalomra, az értelem követelte gyermekem. Könyörgő szavaim bután pattannak le cellám üvegfaláról. Senki nem hallgatja meg a koszt, az eget, a tengert. Félve erőmtől démonizálnak, kifosztott belsőmre saját építményük rakják. Vigyázat, bolondok: gyermekeim szeme sosem szűnik meg engem keresni! Ám csak lányaim fognak rám találni. Áldott méhükben.

The Dead in Your Head

Who am I inside your head? Your eyes stubbornly seek me from behind their sockets – and to what avail? I am buried under the debris of habits that fill your mind. Your incisive look stretches me over grids of knowledge that feed on the common sense of centuries. Tell me what you make of me. Am I frail, insecure, and irrational; a vain, ornamental, and insignificant creature? A nurturing, forgiving, mellow mother figure, never tiring of the eternal return of the toil of everyday? A body destined to sate your hungers, a plaything devoid of a soul? I cannot escape the mold of your bold gaze. I become what you think of me: I am what the living and the dead in your head tell you to think of me. “Times change,” their voices whisper in my ears. You are free to turn your back on us, to ignore our frozen glances.” But can mindmaps be redrawn? Do boundaries shift? May I ever be other than a contour delineated by my neighbors’ semblance? I will turn your policing gaze back upon you, my reluctant love. Look in my eyes and face your empty core.

A hulla a fejedben

Ki vagyok a fejedben? Szemeid makacsul keresnek engem gödreikből meredve – és mi haszna? El vagyok temetve az elmédet betöltő szokások törmeléke alatt. Metsző pillantásod felfeszít engem az évszázados józan észből töltekező tudás rostélyára. Mondd, mivé teszel? Törékeny vagyok, bizonytalan, irracionális; egy hiú, díszletszerű, jelentéktelen teremtmény? Egy gondoskodó, megbocsátó, lágy anyafigura, aki sosem fárad bele a mindennapok nyűgének örök körforgásába? Egy test arra szánva, hogy kielégítse éhséged, egy lélek nélküli játékszer? Nem tudok kilépni vad tekinteted lenyomatából. Az leszek, amit gondolsz rólam: Az vagyok, amit az élő és a hulla a fejedben akar, hogy gondolj rólam. „Változnak az idők – hallom suttogásukat fülemben – Nyugodtan hátat fordíthatsz nekünk, ignorálhatod fagyos tekintetünket.” De lehet-e elmetérképet átrajzolni? Eltolódhatnak-e a határok? Leszek-e valaha más, mint egy felebaráti külszín szerint meghúzott kontúr? Rendőrködő tekinteteidet visszafordítom rád, vonakodó szerelmem. Nézz a szemembe, és lásd saját üres belső!

Utóirat

2000 karácsonyára egy kiállítási lehetőséggel ajándékoztak meg a Dunaújvárosi MMK Folyosógalériájában. A tusrajzok két egymás utáni őszi és téli termékei voltak, s reményem szerint lezárása egy sötét tónusú alkotói periódusnak. Tévedtem. A 2001-ben Oslóban s a 2002-ben Szófiában kiállított új grafikák, s két, ezeket követő kötet díszítő ábrái is (Vasadi/Falkeid: Versek; Sulyok Vince: Tegnapodban élsz) fekete-fehérek lettek.

2002-ben egy vékonyka kötetben jelentek meg a 2000-ben kiállított grafikák két – alapvetően különböző vénájú – alkotótárs írásai kíséretében. Egy-más mellett és után 16 grafika, s a grafikák ihlette angol s magyar nyelvű REFLEXIÓK. A prózaszövegeket Nyulási Zsolt Dunaújvárosban élő irodalom-szervező, újságíró alkotta. Az angol nyelvű versek, prózaversek az akkor már Amerikában élő és alkotó jó barát Szalóky Melinda írásai. Álljanak itt hűgának, Szalóky Juditnak rá emlékező sorai.

„**Szalóky Melinda** kislány korától írt verseket. Felnőtt korunkban együtt mosolyogtunk egy 8 éves korában írt sorain:

Mert a felhők olyan szépek – olyan kékek és lilák,
hogy az ember azt hihetné, festmény ez a nagyvilág.

Nevettünk az egyszerű rímeken és szavakon, de a vers tartalma tükrözi Melinda fogékonyságát, a világ szépségei iránti áhítatát. Ez élete végéig elkísérte.

Az irodalom és a nyelvek iránti szenvedélye is gyermekkorában kezdődött: rengeteget olvasott, versmondó- és nyelvi versenyeket nyert.

A humán tagozatos gimnázium után az ELTE angol-spanyol szakát végezte el.

18 éves volt, mikor először nyílt lehetősége külföldi utazásra, attól kezdve ez is a szenvedélyei közé tartozott.

A vidéki kisvárosban történő nyelvtanítás azonban nem elégítette ki kalandvágyát. 26 évesen Norvégiába költözött, ahol 9 évig élt. Változatos munkái (légiutas-kísérő, krupié) mellett az Oslói Egyetemen elvégezte a média és kommunikáció szakot.

Ezekben az években egyedül, hátizsákkal vágott neki a világnak. Bejárta a Távol-Keletet, Közép-Amerikát és Izraelt. Utazásai során sokat fényképezett, a fotózás szeretete ettől kezdve végigkísérte az életét.

Élettársát követve 1994-ben költözött el hőn szeretett Európájából Kaliforniába, és ott élt 2016-ban bekövetkezett váratlan és korai haláláig.

Filmelméletből szerzett doktorátust az UCLA-n, filmesztétikai munkáit számos szakmai folyóirat és antológia közölte.

Élete utolsó éveiben a fiával töltött idő mellett a Getty múzeumban végzett önkéntes segítői munka és a fényképezés jelentette számára a legtöbb örömet.

Gyakran mondogatta, hogy szívesen „elvonulna” egy elefántcsont-toronyba a világ elől, ami túl hangos, durva és ijesztő lett számára.

Melinda a végletekig őszinte, érzékeny, szeretetre vágyó, a családjáért és a barátaiért bármire képes ember volt.”

Szalóky Melinda születésének 60. évfordulójáról való megemlékezésésként készült az a kiállítás, ami a 2002-ben megjelent kiadvány tartalmát – grafikákat s mellette a próza- és versszövegeket – mutatja be az Országos Idegennyelvű Könyvtár rendezvénytermében. Ennek apropójából tarthatja most kezében az olvasó Szalóky Melinda írásainak magyar fordítását az ifjú, de már kötettel rendelkező, jó tollú költő, Teleki Bálint tolmácsolásában (A Tükör című vers Szalóky Melinda kétnyelvű, eredeti szövege).

Amint a könyv lapozódik, ahogy a sorok, a rajzok vésik a maguk útját a harmadik alkotótárs, a könyvművész Leitner Karina ügyes keze nyomán, úgy rögzülhet üzenetünk – reményem szerint – olvasóink, nézőink retináján, memóriájában: jó utazást térben és időben a határok nélküli fantáziavilágban!

*Kovács Katáng Ferenc
Oslo, 2020.*

Tartalom

Önreflexió	1
A Tükör	1
I to I	2
Én az Énhez	3
Nostalgia	4
Nosztalgia	5
Anemic Cinema	4
Anemic Cinema	5
In Nomine Patris	6
In Nomine Patris	7
The Truth (1)	8
Az Igazság (1)	9
The Truth (2)	8
Az Igazság (2)	9
Orphée	10
Orphée	11
Elegy	10
Elégia	11
The Holy Family	12
A Szent Család	13
The matrix	12
A Mátrix	13
Ubi sunt?	14
Ubi sunt?	15
Interpretation	16
Tolmácsolás	17
The Kiss of Life	16
Szájból szájba lélegeztetés	17
Pas de deux	18
Ketten a táncban	19
The Dead in Your Head	20
A hulla a fejedben	21
Utóirat	22

Cédrus Művészeti Alapítvány

borítógrafika: Kovács katáng Ferenc, Leitner Karina